

Слово на панихидата по случай 19-годишнината

от кончината на отец архимандрит Серафим (Алексиев)¹

На 26 януари, възлюбени, се навършиха 19 години от кончината на приснопамятния наш отец архимандрит Серафим (Алексиев). Неумолимо текат една подир друга годините на този скоропреходен век и естествено ставаме все по-малко тук, на земята, тия, които познавахме отец Серафим, които имахме духовното щастие да го познаваме лично и особено – да бъдем негови духовни чеда. Наистина чрез неговите духовно-нравствени и поетични творби най-вече ликът му е познат и на мнозина, мнозина православни българи, които не са го познавали лично, в непосредствено общение. Неговото писмено наследство е достатъчно за това в голяма мяра да се докоснат до неговата личност тия, които не го познават, да усетят, четейки неговите духовно-нравствени творби или стихове, вярата му, надеждата му, любовта му, верността му към Спасителя, любовта му към истината.

На фона на това, което става тук през последните дни у нас, на фона на тази нова дълбока рана, която зейна в Патриаршията, пред ужасяващия – мисля, че не преувеличавам, като използвам това определение – разлом, който зейна в църковното съзнание на епископата, бих искал да споделя с вас едно нещо – благодарността си към Бога, че го имаше отец архимандрит Серафим, че я имаше матушка игумения Серафима, отец Пантелеимон, тази света обител и – в корените, в извора, – че го имаше светител Серафим тук, в България. За току-що споменатото тягостно трагично събитие аз повече няма да говоря сега. Но ще подчертая отново и плътно: да благодарим на човеколюбивия Бог, че ни е удостоил нас, които познавахме и отец архимандрит Серафим, и Матушка, и отец Пантелеимон, и мать Серафима, че сме имали възможността да общуваме живо с всички тях, защото те ни научиха на това що е да обичаш светото Православие, те ни научиха на това що е да служиш на Христовата Църква чисто, всеотдайно, безкористно, истински.

Редом с тази благодарност бих искал да споделя и едно чувство – то е по-скоро пожелание и в същото време леко тревожно чувство. Какво имам предвид? След като ние сме се удостоили да видим, да усетим що е истинско служение на Църквата, то в тия тежки условия, в които се намираме, би следвало да се посветим на такова служение всички, безусловно всички – и епископ, и клир, и миряни. Защото какво означава служение на Църквата? Служението на Църквата, по същество погледнато, е равнозначно на живот в Христа. На Църквата не се служи никак с отстъп, дистантно – аз върша и други неща, но служа и на Църквата. И дори може би служа първо на Църквата. Не. Служението на Църквата е равнозначно на живот в Христа. Само тогава то може да бъде истинско служение, а към такова служение сме призвани безусловно всички – и ние, които сме се удостоили с ръкоположение, но и вие, миряните, по силата на царското свещенство, на което сте носители всички, тъй като всички вие сте запечатани с благодатта на Светия Дух в тайнството Миропомазване. Ето към такова осъзнато служение би следвало да се стремим. Защо споделих, че у мен има малко тревожно чувство? Защото точно тук ние всички с вас се препъваме в една или друга степен. Безусловно всички се препъваме в една или друга степен. И не от друго – от осъзнатия, осмислен, свободен наш избор зависи дали ние ще служим на Църквата истински, или не. Не можеш да служиш на Църквата истински и, да речем, и да лъжеш

¹ Произнесено на 29 февруари (16 февруари ст. ст.) 2012 г. в девически манастир „Покров на Пресвета Богородица“ в Княжево.

в каквото и да е отношение. По думите на св. Юстин Сръбски – той се изразява преносно, но богословски възвишено – и в този смисъл точно – душата на Църквата е Светият Дух, Духът на истината. Може ли да пребъдваме в Църквата и да лъжем? Да лъжем – за каквото и да е? Ето, ако се наложи човек да излъже, в случай че предпочете по-малко зло пред по-голямо зло, така наречената „благородна” лъжа, то и тогава той следва да се кае, защото лъжата е винаги грях и лъжата не може никога и при никакви обстоятелства да бъде нещо добро. Няма малки и големи правди, има една правда, една истина.

Можем да дадем безчет други примери за това в какво обикновено ние се препъваме като православни християни. А това препъване означава не друго, а разминаване между нашето призвание да живеем в Христа и следователно да служим на Църквата и действителния ни живот – това, което говорим и вършим. Това разминаване става съблазън за всекиго – за нашите братя и сестри, за външните. Виждате какво стана. Говориха едно-друго представители на епископата на Българската патриаршия, и като резултат в очите на външните, на обществото не друг, а Църквата претърпя морален крах. Ето колко е важно вътрешно да трептим над всяка наша дума, над отношението ни към ближния – истинни ли сме, или сме фалшиви; естествени ли сме, или сме лицемерни. Това е от определящо значение, защото, пак подчертавам, душа на Църквата е Духът на истината. И не можем ние да говорим за истина, за Православие, и в същото време да лъжем, и в същото време да вършим каквото и да е, противно на Христовия закон и да не се каем за греховете си по същество. Защото дори и външните, непознаващите Христа са способни да оценят искреното покаяние. Подчертавам: искреното покаяние. Не покаяни жестове – това е нещо друго, те могат да бъдат театрални, фалшиви, лицемерни, мотивирани от какво ли не. Покаянието в дух и истина – то се изразява обикновено еднозначно, просто – впрочем не обикновено, а винаги. То не познава сложна ритуалност. Истинското покаяние никога не подчертава излишно външния жест. То е просто, защото е истинско. И това, за което ви говоря, съм го видял с очите си – и у отец Серафим, и у Матушка – хора, които винаги, винаги са били готови да се извинят и да поискат прошка, хора, които винаги, съвсем неусетно може би и за самите себе си, са показвали благоухаещо смирение. Обикновено за тия неща ние говорим – прието е да се говори тук, от амвона за тях, по някой път и помежду си. Но са ли те наистина частица от нашия дух, от нашето дихание? Ето там е въпросът. И ето за такова служение иде реч.

Нека да не осъждаме, нека дори да не се ужасяваме от това, което става, макар че последното е трудно да се избегне. Нека да противопоставим на всичко това не друго, а усилие да послужим на Църквата, усилие да живеем в Христа, да живеем с Христа, усилие да можем да се отнасяме към ближните си така, както Христос Господ ни учи. Ето я, с няколко прости думи, посоката на нашето служение на едната свята съборна и апостолска Църква днес, в нашите конкретни условия. Господ да упокои душата на приснопамятния наш отец архимандрит Серафим и на всички останали наши наставници там, където няма болка, нито печал, нито въздишка, и по техните молитви да ни просвети, да ни настави, та да извървим и ние пътя на земния си живот скромно, тихо, като в сърцето си се стремим да послужим на Църквата, да послужим на нашите братя и сестри, да послужим на всички гладни и жадни за правда и истина, на всички изнурени, на всички съблазнени не от друг, а от тия, които са призвани да бъдат най-висши представители и изразители на църковната истина. Да ни укрепи Господ, да ни укрепи, та да можем с просто и искрено сърце и сега, и във вечността да прославяме Неговото име – на Триединия Бог – Отец, Син и Дух Светий, Който е благословен во веки! Амин.